

Høringsuttalelse fra Nord-Trøndelag sau og geit til offentlig høring av revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge

1. Byrdefordelingsprinsippet

Byrdefordelingsprinsippet er nedfelt i Stortingsmelding 15 «Rovvilt i norsk natur», og har stått fast i alle de senere meldinger og forlik. Dette prinsippet bør stå sterkt i ny forvaltningsplan og endre den skjeve belastningen det er mellom fylkene i regionen. Ynglinger av gaupe bør forskyves sørover. Også innenfor eget fylke er belastningen skjevfordelt. Indre deler av Namdal er tildelt så store mål om både bjørn og jerv, at beitebruken overlever ikke i dette området. Det ser vi også at er tilfelle. Når det gjelder jerv kan det ikke fra beitebrukerne og særlig reindrifta side, sees på som noe annet enn en provokasjon å ta Forollhogna ut av forvaltningsområdet for jerv. Den totale rovviltbelastningen må ned, hvis beitenæringene skal overleve. Det må arbeides hardt politisk for lavere bestandsmål for alle de store rovdyrartene.

2. Begrepsbruk

- a) Randsone-begrepet: Begrepet «randsone» skal fjernes fra forvaltningsplanen. Ved å bruke begrepet «randsone» innfører forvaltningen en tredje sone, mellom rovdyprioritert og beiteprioritert område. Erfaringsmessig har bruken av randsonebegrepet medført en gradvis utvidelse av eksisterende prioriterte rovviltsoner. Vi stiller oss også uforstående til at Fylkesmannen i Nord Trøndelag allerede våren 2017 avslo en skadefellingssøknad på bjørn på vårsnø med randsonebegrepet som grunn.
I tilfeller hvor man ønsker å prioritere forebyggende tiltaksmidler (pkt 4.4), bør man endre fra «de delene av randsone til forvaltningsområdene for bjørn og jerv... skal prioriteres» til «Områder med store årlige rovdyp tap til bjørn og jerv bør prioriteres»
- b) Begrepet «prioritert rovviltområde» innebærer en skjult ekspropriering uten erstatning.

3. Direktorat vs Fylkesmannen

På vinters tid må vi som beitebrukere forholde oss til Miljødirektoratet (ifm fellingstillatelser etc??) og opplever at dette tar altfor lang tid. Sommers tid forholder vi oss til FMNT, som har akseptabel saksbehandlingstid.

4. Skadebasert forvaltning

- a) Rovdyravvisende gjerder (ofte finansiert vha FKT-midler) er etablert for å kunne ha et sikrere beite i områder med store rovdyp utfordringer. Områder innenfor godkjente rovdypavvisende gjerder må i revidert forvaltningsplan forvaltes som prioriterte beiteområder, selv om gjerdet er satt opp i et rovviltprioritert område. I de få tilfeller hvor rovdyp tar seg inn i rovdypavvisende gjerder må være mulig å gjennomføre effektive uttak av rovvilt som er innenfor et rovdypavvisende gjerde (organisert jakt i samarbeid med lokalt fellingslag eller SNO). Pkt 4.3 i utkast til forvaltningsplanen bør endres til «Hvis skadesituasjonen oppstår på innmark **og innenfor rovdypavvisende gjerde**, må skadefelling iverksettes umiddelbart, uavhengig om området er innenfor eller utenfor forvaltningsområdet.» Fortsettelsen «Det er spesielt for gaupe at dette kan være aktuelt» må fjernes.

5. Effektiv skadefelling

Det viktigste forebyggende og konfliktdempende tiltaket er effektive uttak av skadedyr. Dagens ordning med skadefelling er sløsing av penger, tid og energi og medfører unødige lidelser og tap av dyr. Det er alt for lav uttelling når det er gitt skadefellingstillatelse. Uttak av rovdyr sommerstid er ofte vanskelig, men ved å innføre regler som gjør sannsynligheten større for å lykkes kan dette bli mer effektivt. Ved skadefellingsuttak bør det tillates bruk av hjelpemidler som ellers ikke er tillatt ved jakt, f.eks kunstig lys, effektive hunder, løs på drevet halsende hund, profesjonelle jegere, helikopter etc. I tillegg må muligheten for uttak av rovvilt på vårsnø økes, samt at jaktperioden for lisensjakt forlenges. Ved skadefelling av bjørn på sommerstid må det bli en regel at det hentes inn hundeekvipasjer fra Sverige som har gode hunder og som kan bjørnejakt. Dagens metoder for skadefelling på bjørn sommerstid er en hån mot sauene!

6. Forebyggende og konfliktdempende tiltak

- a) Tidlig nedsanking SKAL benyttes kun i særlig akutte tilfeller. Det er umulig å bestemme i januar om det er hensiktsmessig å gjennomføre tidlig nedsanking (ved søknad om FKT midler). Tidlig nedsanking oppfattes dessuten som et angrep på beiteretten. Tidlig nedsanking er også svært skadeforflytende! Skal det ha noen hensikt må hele fjellområder tømmes for beitedyr på kort tid. Det gjentas gjennomgående i utkastet til forvaltningsplanen at det er forsinka slipp og tidlig nedsanking som er effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak. Dette er vi uenige i. Tiltak som f.eks bruk av tekniske hjelpemidler (som radiobjeller etc), effektive og raske uttak av skadedyr må fremheves. Under overskriften «Tiltak med direkte tapsreducerende effekt» må effektive uttak av skadedyr spesielt poengteres.

Vi registrerer at utkastet til forvaltningsplanen, f.eks på side 18, spesifiseres at ved tap av sau til jerv vurderes tidlig nedsanking som effektivt tapsforebyggende tiltak, mens Miljødirektoratets ekstraordinære uttak av jerv skal prioriteres ved tap av rein. Vi anser ikke tidlig nedsanking som et effektivt tapsforebyggende tiltak, og krever at dette kommer fram i forvaltningsplanen at det er effektive uttak av skadedyr som betraktes som effektive tapsforebyggende tiltak.

- b) I pkt 4.4.3 Konfliktdempende tiltak bør følgende endring legges til: «Effektivisering av lisensfelling **og skadefelling** av jerv og bjørn ... være et av de viktigste tiltakene rovviltnemda ønsker det skal brukes konfliktdempende midler til». Det samme tillegg bør komme under punktet «hovedprioriteringer ved bruk av konfliktdempende tiltaksmidler».
- c) Forvaltningsplanen må selvfølgelig reflektere faren for skadeforflytning ved tvangsinngrep som f.eks tidlig nedsanking.
- d) Pkt 4.3 bør endres til «gis godtgjørelse til personell som bidrar i skadefellingsforsøk, **samt tilskudd til trening av jakthunder**». **Skadefellingsforsøk sommerstid, krever gode spesialtrente hunder for å lykkes.**

s

7. Livskvalitet

Rovviltforliket 2011 fremhever at forvaltning skal legge vekt på enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Vi viser til HUNT-undersøkelsen som viser at innbyggere i områder med store rovdyrproblemer rapporterte om redusert livskvalitet, redusert helse og redusert trivsel (Mangerud, W. L., Krokstad, S., Stordal, E. og Holmen, J. (2009). Rovdyr og helse. Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag, HUNT 3 (2006-08). NTNU). Det er på tide at dette tas på alvor og at forvaltningsplanen

gjenspeiler denne problematikken. Som beitebrukere, opplever vi store deler av sommeren med kadaver-luft i nesen, samt døde og skadde husdyr i tillegg til trykket fra rovdyrforkjemper. Barn som vokser opp i "husdyrfamilier" som opplever store rovdyr tap, bygger opp et hatforhold til store rovdyr og mot det som kan kalles et statlig overgrep mot hardt arbeidende mennesker som tross alt prøver det de kan for å produsere mat for Norges befolkning!

8. Erfaringsbasert og vitenskapelig kunnskap

Rovviltforliket 2011 sier at forvaltning av rovdyr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

- a) Vi opplever ikke at utkastet til forvaltningsplanen tar hensyn til erfaringsbasert kunnskap som finnes blant beitebrukere som har brukt områdene i flere generasjoner. Forvaltningsplanen bør også inkludere dette på en tydelig måte.
- b) Vi ønsker at forvaltningen/forvaltningsapparatet skal forpliktes til å kvalitetssikre vitenskapelig kunnskap, og at forvaltningsplanen ansvarliggjør f.eks SNO og FMNT med hensyn til å bestrebe at data i rovbasen er så nøyaktig som mulig.
- c) Forvaltningsplanen bør reflektere at minimumstallene ifm bestandstall ikke kan oppfattes som korrekte tall.
- d) Vi opplever at forskning om rovdyr ikke er kritiske nok med hensyn til dataene de benytter i sin forskning. Validering av data bør ha sterkere fokus, og stilles som krav ved oppdrag fra offentlige institusjoner.

9. Inngrep i beiteretten

Vi har gjennom mange år opplevd at forvaltningen gjør inngrep i beiteretten ved å hevde en «normal» slippdato og «normal» sankedato for hele region 6. Normal slippdato vil være avhengig av beitesesongen i de fleste områder, samt at normal sankedato er beiteretter som er knyttet til ulike kommuner / beitelag / beitebrukere. Vi viser f.eks til vege-forsøkene i Snåsa kommune 1981-89, som medførte at normal sankedato i Snåsa kommune (statsallmenningen) er 15. dato. Forvaltningen må forholde seg til opparbeidede beiterettigheter som er ulike i regionen. Rovviltforliket 2011 sier at det skal legges vekt på respekt for eiendomsretten, og beiteretten er på mange bruk en av de mest verdifulle ressursene man rår over.

For Nord-Trøndelag Sau og Geit

John Gunnar Stormo

Rovviltutvalget

